

Висновки. З'ясовано, що спрощена система оподаткування набула динамічного застосування в сільському господарстві після закінчення податкових канікул із фіксованого сільськогосподарського податку та відрізняється відносною стабільністю в надходженні платежів до бюджету, помірним податковим навантаженням, є особливо характерною для використання дрібними господарствами зі сплатою єдиного податку за податковою ставкою 10 відсотків. Обґрунтовано доцільність функціонування в перспективі спрощеної системи оподаткування в сільському господарстві з використанням двох альтернативних податкових ставок і груповим поділом платників, як необхідної умови сприяння альтернативності їх вибору.

Список використаної літератури

1. Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності: Указ Президента України від 3 липня 1998 р. №727/98 (із наступними змінами) // Урядовий кур'єр. – 1998. – 9 липня.
2. Про внесення змін до Указу Президента України від 3 липня 1998 року №727/98 “Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва: Указ Президента України від 28 червня 1999 року №746/99 // Урядовий кур'єр. – 1999. – 13 липня.
3. Проект Податкового кодексу України від 15.05.2010 р. №6509 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до проекту: http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=37984
4. Проект Податкового кодексу України від 07.09.2010 р. №7101 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до проекту: http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc555

УДК 336.564.2:338.43

ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТА ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*П. А. Лайко, д.е.н., проф., член-кореспондент НААН
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Обосновываются механизмы налогового стимулирования предприятий в аграрном секторе экономики.

Ключевые слова: налоги, налоговая система, налоговое стимулирование

The mechanisms of tax stimulation of enterprises are grounded in the agrarian sector of economy.

Keywords: taxes, tax system, tax stimulation

Вступ. За останні роки було досягнуто зниження податкового навантаження на агропромисловий комплекс шляхом введення фіксованого сільськогосподарського податку та пільг з податку на додану вартість, але за допомогою цих заходів не було повною мірою досягнуто поставленої мети – виведення сільськогосподарських підприємств з кризи.

Постановка задачі. Оподаткування підприємств агропромислового комплексу напряму впливає на виконання завдань, що постають перед державою. Частка податкових надходжень від підприємств агропромислового комплексу у структурі державного бюджету становила лише 9,1 % фіскальних джерел у бюджеті 2005 року. Потім спостерігалось зменшення даного показника у 2006-2008 рр. відповідно - 8,7 ; 8,0 і 7,7 %. А вже у 2009 р. ця частка становила 11,5 %. Це відбулось за рахунок значного збільшення надходжень по підприємствам АПК з 2008-2009 рр. (з 13,1 млрд. грн до 20,2 млрд. грн, або на 154,2 %) та порівняно незначного збільшення надходжень всього (170,9 млрд. грн – 2008 р. та 175,5 млрд. грн – 2009 р., або на 102,7 %). Тобто, якщо надходження по підприємствам АПК зросли на 7,1 млрд. грн, то в цілому лише на 4,6 млрд. грн. (табл. 1)

Таблиця 1

Частка податкових надходжень від агропромислового комплексу в загальних доходах державного бюджету України в 2005-2009 рр.,

Надходження	Рік				
	2005	2006	2007	2008	2009
Податкові надходження до державного бюджету, всього, млрд. грн.*	74,9	91,5	115,4	170,9	175,5
Податкові надходження від агропромислового комплексу: млрд. грн.*	6,8	8,0	9,2	13,1	20,2
%	9,1	8,7	8,0	7,7	11,5

Характеризуючи фактичні надходження до державного бюджету України можна відмітити збільшення податкових надходжень. Так, сума фактичних надходжень зросла за 2005-2009 рр. з 6,8 до 20,2 млрд.грн. За 2009 р. фактичні надходження до державного бюджету зросли на 7,2 млрд.грн або на 155 %.

Результати. Розглядаючи податкові надходження до зведеного бюджету по галузях агропромислового комплексу спостерігаємо, що найбільшу частку в фактичних надходженнях по галузях займає харчова та переробна промисловість. Їх сплата по даній галузі збільшувалася по роках – з 2005-2009 рр. майже у 3 рази (з 7,4 до 21,5 млрд. грн). Збільшення відбулося і по інших галузях: сільське господарство на 268 % (з 1,3 до 3,4 млрд. грн), рибна промисловість у 2 рази (з 24,5 до 48,5 млн. грн) і видобування солі у 3,3 рази (з 29,1 до 94,6 млн. грн). (рис. 1).

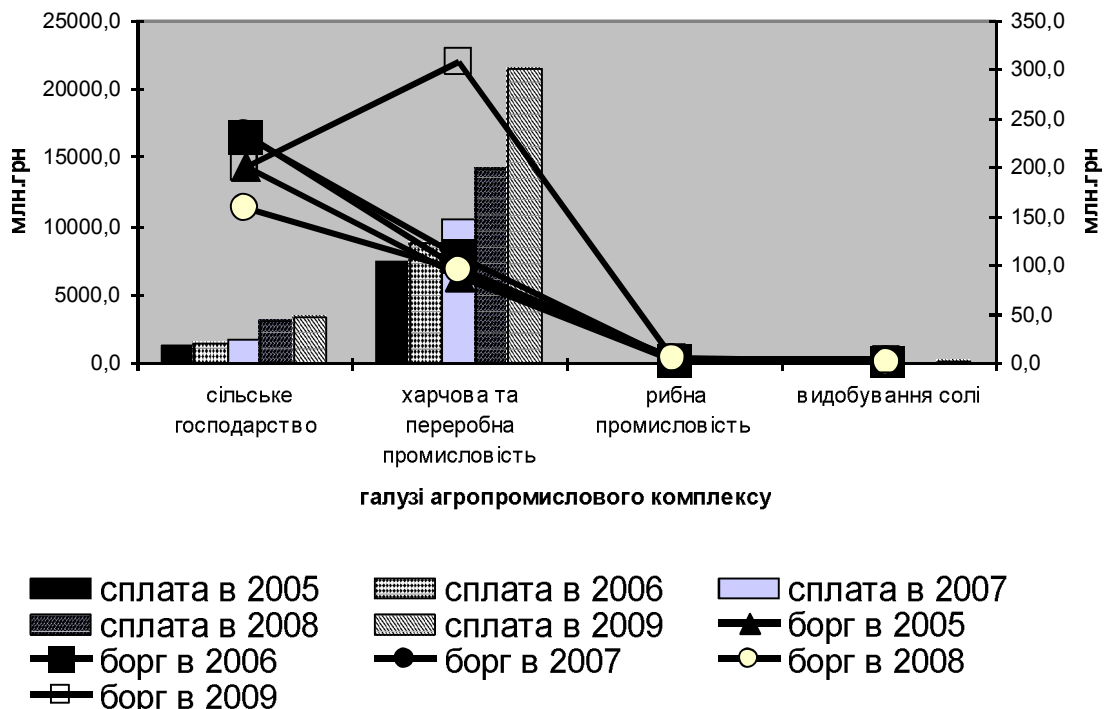

Рис. 1. Податкові надходження та податковий борг підприємств до зведеного бюджету України по галузях агропромислового комплексу в 2005-2009 рр., млн.грн.

Щодо податкового боргу до зведеного бюджету, то, найбільшу частку займає сільське господарство (2005-2008 рр.), а вже потім харчова та переробна промисловість. В 2009 р. така тенденція змінюється і найбільший борг у розмірі 307,7 млн. грн за харчовою та переробною

промисловістю (у сільського господарства 198,2 млн. грн). Заборгованість збільшилась по харчовій та переробній промисловості з 2008-2009 рр. у 3 рази, хоча тут раніше спостерігалось зменшення за попередні роки.

Менш суттєве збільшення можна спостерігати по галузі видобування солі з 2008-2009 рр. – на 0,6 млн. грн, але якщо порівнювати з 2005 р., то відбулось навіть зменшення даного показника на 65,5 %. По рибній промисловості з 2005-2009 рр. відбулось збільшення на 113,8 %, в той час як з 2008-2009 рр. заборгованість зменшилась на 0,1 млн. грн. Сільське господарство заборгувало в 2009 р. на 99,1 % менше ніж в 2005 р., але борг в 2009 р. зріс порівняно з 2008 р. на 40,9 млн. грн (див. рис. 1). Отже, спостерігається збільшення податкових надходжень та боргу, як до зведеного бюджету, так і до державного.

Важливе значення має, яким чином пов'язані між собою обсяги сплачених податків сільськогосподарськими підприємствами України та економічна ефективність виробництва (табл. 2).

Згідно даних наведених в табл. 2. можна дійти висновку, що обсяг сплачених податків збільшується, а виробництво валової продукції сільського господарства та рівень рентабельності змінювалися нерівномірно. Так, щодо першого показника, то він зростав у 2005-2006 рр. (з 92,6 до 94,9 млрд. грн), а вже в 2007 р. він зменшився до 88,8 млрд. грн.

Таблиця 2

Взаємозв'язок сплачених податків сільськогосподарськими підприємствами України та економічною ефективністю їх виробництва у 2005-2009 рр.

Показники	Рік				
	2005	2006	2007	2008	2009
Обсяг сплачених податків, млрд. грн.	1,3	1,5	1,7	3,1	3,4
Виробництво валової продукції сільського господарства, млрд. грн. *	92,6	94,9	88,8	104,0	x
Рівень рентабельності, %	6,8	2,8	15,6	13,4	x
Прибуток, млрд. грн	3,7	2,7	7,9	5,7	x

* У порівняних цінах 2005 р.

У 2009 р. він знову зріс в порівнянні з 2008 р. на 15,2 млрд. грн і навіть перевищив показник 2007 р. на 9,1 млрд. грн. Щодо рівня рентабельності, то тут спостерігаємо суттєве зменшення з 6,8 % у 2005 р. до 2,8 % у 2006 р., а вже у 2007 р. різке збільшення до рівня 15,6 % та зменшення до 13,4 % у 2008 р. Отже, можна зробити висновок, що сума сплачених податків сільськогосподарськими підприємствами України і кінцеві результати їх діяльності мало пов'язані між собою.

Важливим питанням податкового стимулювання агропромислового комплексу України є податкове навантаження. (табл. 3)

Таблиця 3

Податкове навантаження на сільськогосподарські підприємства України у 2004-2008 рр.

Показники	Рік				
	2004	2005	2006	2007	2008
Податкові надходження у % по відношенню до:					
доходу від реалізації продукції сільського господарства	6,4	6,6	6,5	5,5	6,7
валового внутрішнього продукту (ВВП) галузі	1,3	1,4	1,5	1,5	2,0
Податкові надходження у розрахунку на: 1 га сільськогосподарських угідь, грн.	28,3	34,2	39,4	47,3	84,1

Як свідчать дані табл. 3 частка податкових надходжень до зведеного бюджету України у ВВП має тенденцію до збільшення – з 1,3 % у 2004 р. до 2 % у 2008 р. Така ж ситуація спостерігається якщо розрахувати податкові надходження на 1 га сільськогосподарських угідь. Частка податків у виручці від реалізації продукції сільського господарства зменшувалась з 2006-2007 рр., а вже в 2008 р. знову зросла до 6,7 %.

Розглянемо фактичні надходження до зведеного бюджету у розрізі основних податків, таких як: податок на додану вартість, акцизний збір, податок на прибуток та фіксований сільськогосподарський податок. Дослідження показують, що надходження по акцизному збору та податку на прибуток підприємств збільшуються.

Зокрема податок на прибуток сплачувався так : 2005 р. – 1,1 млрд. грн, а в 2009 р. вже 1,7 млрд. грн. Щодо податку на додану вартість, то тут сплата зросла з 941,3 млн. грн. в 2005 р. до 4,2 млрд. грн. в 2009 р. До 2005 р. сільськогосподарські підприємства сплачували ФСП в таких сумах : 2003 р. – 372,6 млн. грн, 2004 р. – 382,3 млн. грн, а вже у 2005 р. аграрні виробники сплатили лише 167,8 млн. грн ФСП і така тенденція продовжується.

Якщо розглядати сплату податку на додану вартість за галузями, то маємо таку тенденцію (рис. 2.):

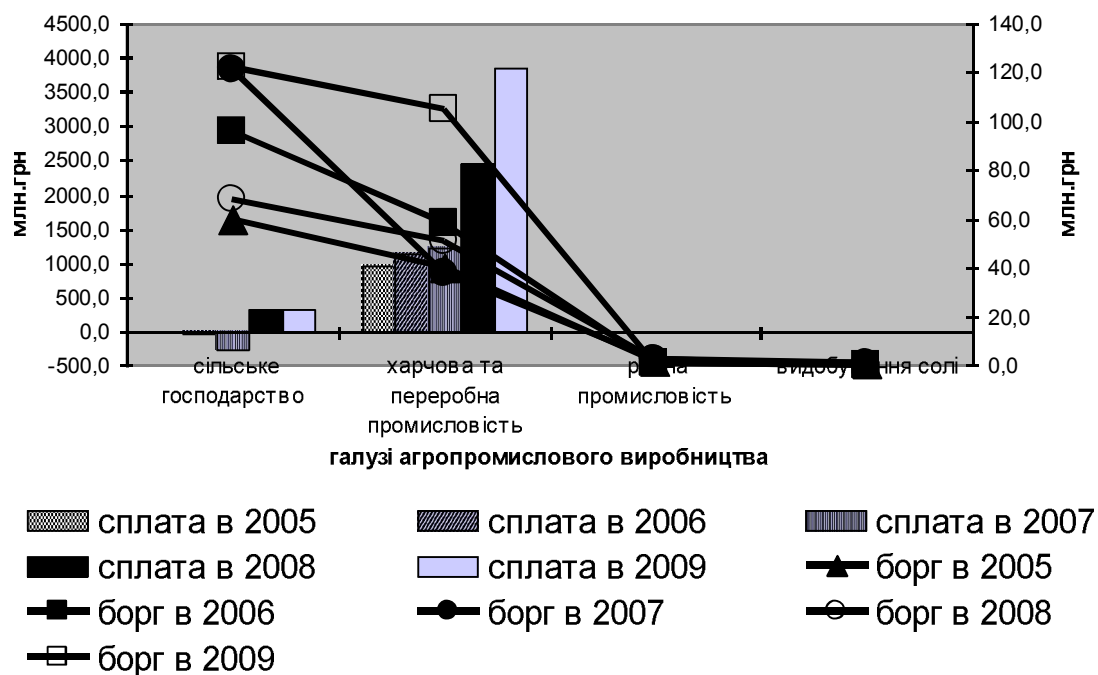

Рис. 2. Сплата та заборгованість податку на додану вартість до зведеного бюджету України по галузях агропромислового комплексу в 2005-2009 рр., млн. грн.

За 5 досліджуваних років харчова та переробна промисловість сплатила 9,6 млрд. грн., рибна промисловість - 24,2 млн. грн., а по галузях видобування солі та сільське господарство відповідно -26,4 і 349,4 млн. грн.

Аналізуючи сплату акцизного збору за галузями агропромислового комплексу, можна відмітити, що найбільше коштів по даному податку до зведеного бюджету надходить від харчової та переробної промисловості за 5 років – 38,5 млрд. грн. (рис. 3). З 2005-2009 рр. сума, що надійшла в рахунок сплати акцизного збору по даній галузі зросла в 3 рази (з 4,6 млрд. грн. до 14,2 млрд. грн). По галузі сільське господарство сплата акцизного збору за досліджувані роки склала 235,7 млн. грн. Галузі рибна промисловість та видобування солі, звичайно, акцизного збору не сплачували.

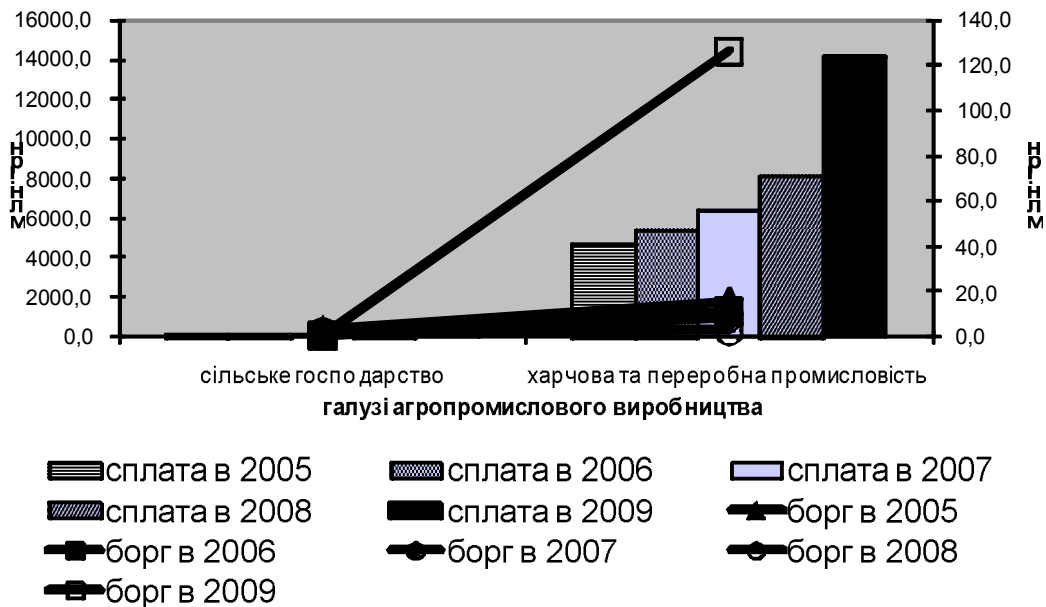

Рис. 3 Сплата та заборгованість акцизного збору до зведеного бюджету України по галузях агропромислового комплексу в 2005-2009 рр., млн. грн.

Щодо податку на прибуток (рис. 4), то в середньому за досліджувані роки харчова та переробна промисловість сплатила 6,9 млрд. грн, сільське господарство – 688,8 млн. грн., а по галузях видобування солі та рибна промисловість – 74,7 та – 18,7млн. грн. відповідно.

Більш детально розглядаючи та аналізуючи зональний розподіл фактичних податкових надходжень до зведеного бюджету можна відмітити, що найбільша частка сплати сільським господарством припадає, в середньому за досліджувані роки, на зону Степу - 46,5 %, Лісостепу – 43,2 %, а Полісся лише 10,2 % (рис. 5).

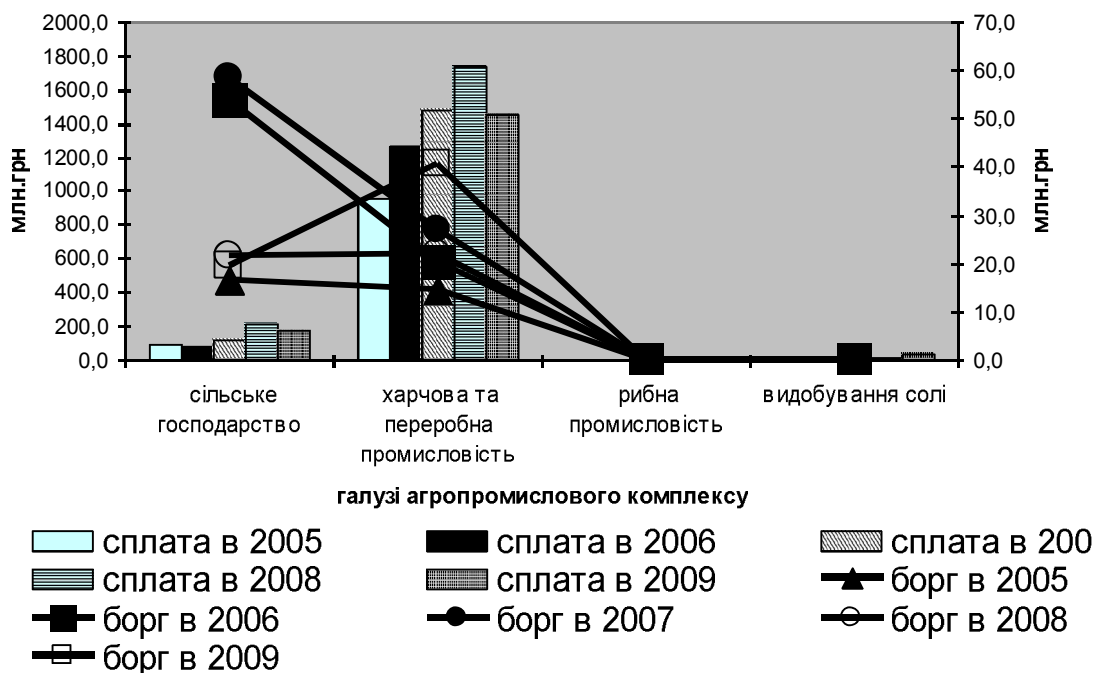

Рис. 4. Податок на прибуток: сплата та заборгованість до зведеного бюджету України по галузях агропромислового комплексу в 2005-2009 рр., млн. грн.

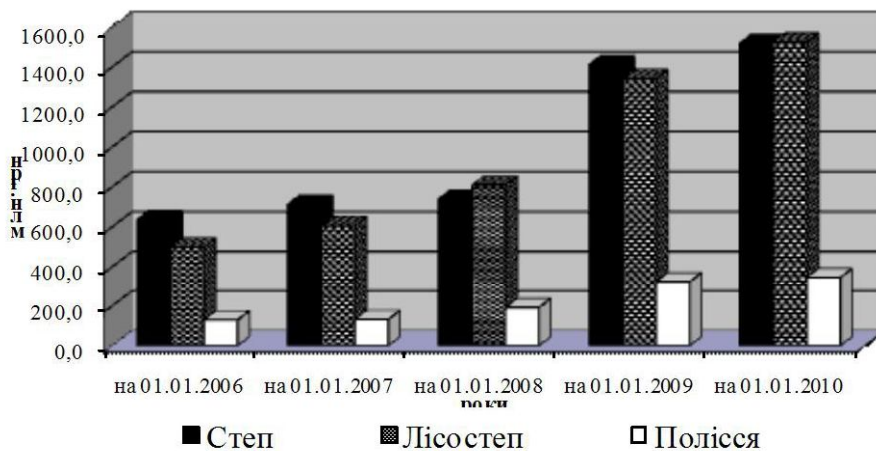

Рис. 5. Податкові надходження підприємств до зведеного бюджету України від сільського господарства за природно-економічними зонами в 2005-2009 рр.

В зоні Лісостепу за 2005-2009 рр. сплата зростає більш ніж у 3 рази і склала в 2009 р. 1,5 млрд. грн. В зоні Степу найбільші суми фактичних надходжень в 2009 р. мали такі області: Донецька область (14,3 % або 217,8 млн. грн), Дніпропетровська (13,5 % або 205,4 млн. грн) та АР Крим (11,5 % або 173,9 млн. грн). В Лісостепу лідерами зі сплати в 2009 р. є Черкаська (16,5 % або 251,1 млн. грн) та Полтавська області (15,9 % або 242,6 млн. грн). Чернігівська (30,5 % або 105,5 млн. грн) та Житомирська (20,2 % або 70,1 млн. грн) області в 2009 р. найбільше сплатили податків в зоні Полісся. Щодо податкового боргу, то найбільший має зона Лісостепу (в середньому за 2005-2009 рр. – 50,2 %). За досліджуваний період заборгованість зменшилась в зоні Лісостепу з 91,5 млн. грн. в 2005 р. до 81,7 млн. грн. в 2009 р., на Поліссі з 28,8 до 18,6 млн. грн. відповідно. А в зоні Степу податковий борг збільшився, так з 2005 р. до 2009 р. він зріс на 18,3 млн. грн (з 79,6 млн. грн до 97,9 млн. грн)

По харчовій та переробній промисловості маємо таку тенденцію сплати: протягом 2005-2009 рр. перше місце посідала зона Лісостепу і в 2009 р. сплата становила 15,6 млрд. грн або 72,5 % від загальних надходжень зони. В середньому за 5 років найбільша частка припадає на зону Лісостепу (64 %), а на зону Степу та Полісся відповідно лише 21,6 % та 14,4 % (рис.6).

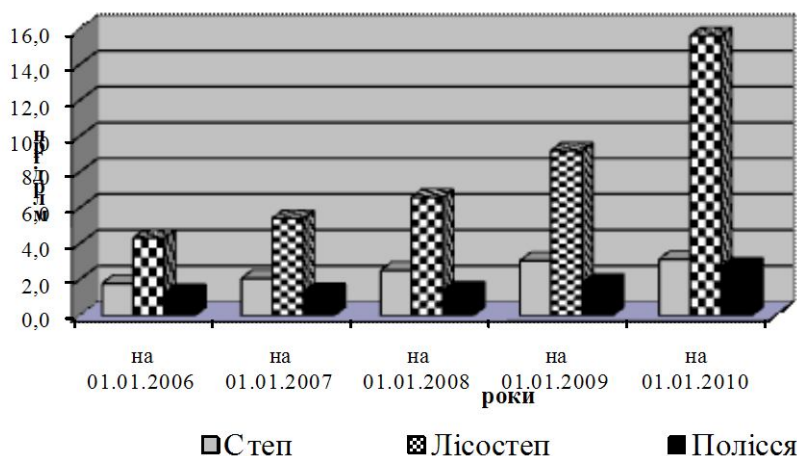

Рис. 6. Податкові надходження підприємств до зведеного бюджету України по галузі харчова та переробна промисловість за природно-економічними зонами в 2005-2009 рр.

В зоні Лісостепу найбільші суми фактичних надходжень в 2009 р. мали такі області: Харківська область (37,3 % або 5,8 млрд. грн) та м. Київ (24,8 % або 3,9 млрд. грн). В зоні Степу в 2009 р. найбільші суми коштів надійшли до Зведеного бюджету від Запорізької (36,7 % або 1,2 млрд. грн) області. Чернігівська (61,9 % або 1,7 млрд. грн) область – лідер зі сплати в зоні Полісся.

Підтримка сільськогосподарських товаровиробників шляхом запровадження спеціальних режимів оподаткування включає пільги зі сплати податку на додану вартість (ПДВ) та фіксований сільськогосподарський податок (ФСП). Особливістю справляння ПДВ в сільському господарстві є бюджетні дотації, які надаються за рахунок відмови держави, на користь сільськогосподарських товаровиробників, від податків, що мали надійти до бюджету, з метою стимулювання діяльності підприємств.

Підтримка сільськогосподарського виробництва шляхом непрямого фінансування здійснюється через механізм ПДВ Так, ПДВ, що повинен сплачуватися до бюджету переробними підприємствами за реалізовані молоко та м'ясопродукти, спрямовується виключно для виплат дотацій сільськогосподарським товаровиробникам за продані ними молоко і м'ясо в живій вазі. Аналітична інформація говорить про поступове збільшення даного інструменту підтримки: 2005 р. – 1394,9 млн. грн.; 2006 р. – 1445,7; 2007 р. – 2292,2 та 2008 р. – 2761,2 млн. грн;

ПДВ, що повинен сплачуватись до бюджету сільськогосподарськими підприємствами за реалізовані молоко, худобу, птицю, вовну, а також за молочну продукцію та м'ясопродукти, вироблені у власних переробних цехах, спрямовується на підтримку виробництва тваринницької продукції та продукції птахівництва. Зменшення спостерігалось лише в 2007 р.: 2005 р. – 327,9 млн. грн, 2006 р. – 303,3; 2007 р. – 247,7; та 2008 р. – 607,2 млн. грн;

ПДВ, що повинен сплачуватись до бюджету щодо операцій з продажу товарів (робіт, послуг) власного виробництва, крім операцій з продажу переробним підприємствам молока і м'яса залишався у розпорядженні сільськогосподарських товаровиробників і використовуються на придбання матеріально-технічних ресурсів виробничого призначення. Так, у розпорядженні сільськогосподарських товаровиробників було залишено: 2005 р. – 1384,6 млн. грн, 2006 р. – 1714,6; 2007 р. – 2351,1; та 2008 р. – 2598,4 млн. грн.

ПДВ за нульовою ставкою обчислюється щодо операцій з продажу переробним підприємствам молока та м'яса живою вагою сільськогосподарським підприємствам всіх форм власності і господарювання. Він мав тенденцію до збільшення: 2005 р. – 560,9 млн. грн, 2006 р. – 545,8; 2007 р. – 679,4; та 2008 р. – 927 млн. грн.

Відшкодування сум ПДВ, сплачені постачальникам за матеріально-технічні ресурси, які підлягають відшкодуванню із бюджету мало такий вигляд: 2005 р. – 111,6 млн. грн, 2006 р. – 114,9; 2007 р. – 143,6; та 2008 р. – 205,5 млн. грн.

Щоб краще розуміти результати спеціального режиму ПДВ проаналізуємо дотації та обсяги реалізації молока та м'ясопродуктів сільськогосподарськими товаровиробниками (рис. 7).

Звичайно, підтримка сільськогосподарських товаровиробників шляхом запровадження спеціальних режимів оподаткування податком на додану вартість має негативний вплив на надходження податку до бюджету, як від переробних підприємств, так і від самих сільськогосподарських підприємств за реалізовані молоко, худобу, птицю, вовну, а також за молочну продукцію та м'ясопродукти, вироблені у власних переробних цехах. Але це відбувається з метою збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції та підвищення економічної ефективності роботи сільськогосподарських товаровиробників. Так, тільки у 2008 р. Зведений бюджет недоотримав 2761,2 млн. грн від переробних підприємств, що майже в 2 рази більше даного показника 2005 р., а від сільськогосподарських товаровиробників 607,2 млн. грн. у 2008 р.

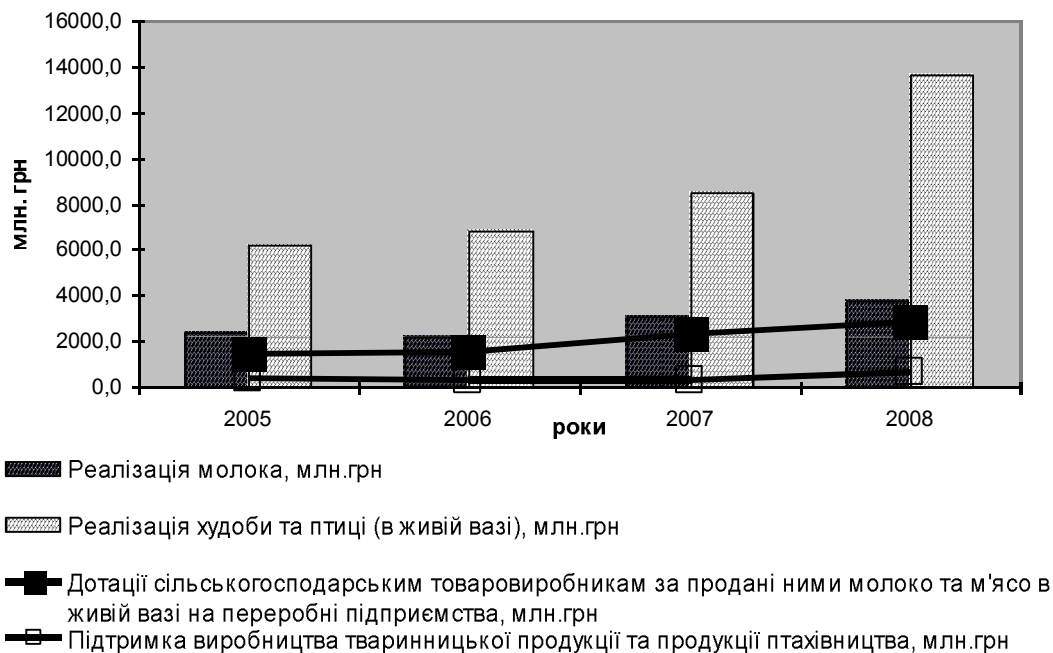

Рис. 7. Реалізація молока та м'яса в живій масі сільськогосподарськими товаровиробниками та виплата відшкодувань ПДВ

Запроваджений режим мав на меті збільшення обсягів виробництва. І справді з 2005-2008 рр. відбувалося збільшення обсягів виробництва, хоч і не дуже швидкими темпами, а це говорить про дієвість даної підтримки. Так, реалізація молока та молочних продуктів зросла на 1,4 млрд. грн в 2008 р. порівняно з 2005 р., а реалізація худоби та птиці (в живій вазі) мала ще більш суттєвий ріст за досліджувані роки – на 7,4 млрд. грн.

Крім того, введений механізм дозволяв сільськогосподарським підприємствам використовувати додатково на придбання матеріально-технічних ресурсів виробничого призначення кошти ПДВ, що мали б надходити до бюджету щодо операцій з продажу товарів (робіт, послуг) власного виробництва, крім операцій з продажу переробним підприємствам молока і м'яса (рис.8).

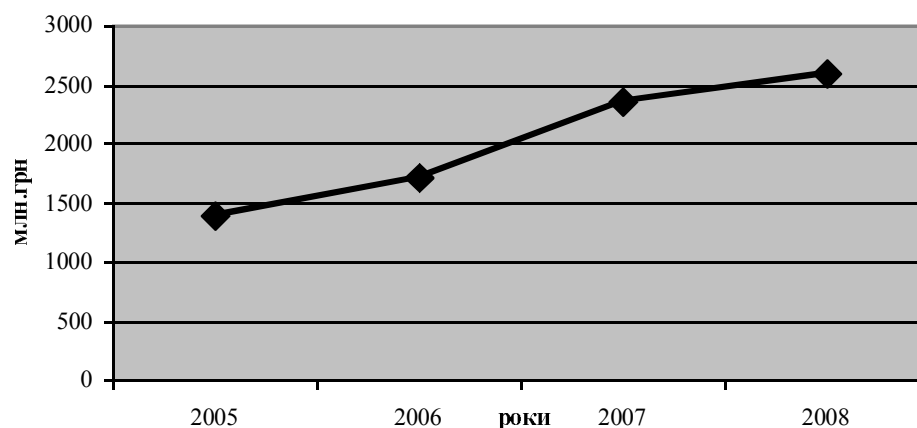

Рис. 9. Суми податку на додану вартість, що використовувалися на придбання матеріально-технічних ресурсів виробничого призначення

Отже, обсяги підтримки суттєво зросли майже у 2 рази за 2005-2008 рр. За 2008р. у розпорядженні сільськогосподарських товаровиробників залишилось на 1385,3 млн. грн більше, ніж за 2007р.

Одночасно із підтримкою сільськогосподарських товаровиробників шляхом ПДВ в Україні діє фіксований сільськогосподарський податок, який нині заміняє чотири податки та два ресурсних платежі (податок на прибуток підприємств; патент на право здійснення торгівельної діяльності; плату за землю; комунальний податок; плату за геологорозвідувальні роботи; плату за спеціальне водокористування). Податок є фіксованим, а не єдиним, тому всі інші податки і збори сплачуються сільськогосподарськими товаровиробниками згідно чинного законодавства. Платниками ФСП є сільськогосподарські виробники різних організаційних та юридичних форм, які займаються сільськогосподарським виробництвом і в яких частка власно-виробленої сільськогосподарської продукції повинна складати не менше 75 % загальної виручки. Об'єктом оподаткування ФСП є вартість землі сільськогосподарського призначення, зафіксована на 1 липня 1995 р. Встановлено три ставки податку: 0,15 % вартості ріллі, пасовищ та сінокосів; 0,09 % вартості багаторічних насаджень (до 2004 року ставки податку дорівнювали відповідно, 0,5 % та 0,3 %); для земель водного фонду – 0,45 %.

До 2005 р. сільськогосподарські підприємства сплачували ФСП в таких сумах: 2003 р. – 372,6 млн. грн, 2004 р. – 382,3 млн. грн, а вже з 2005 р. спостерігається тенденція до зниження сплати (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка сплати фіксованого сільськогосподарського податку та підтримка сільськогосподарських товаровиробників за рахунок дії ФСП, у 2005-2009рр.

Показники	Рік				
	2005	2006	2007	2008	2009
База оподаткування (площа сільськогосподарських угідь), тис. га	23400	21385	21385	21385	21385
Всього підприємств, од.	59454	68984	68984	68984	68984
в т.ч. платників ФСП, од.	44581	43521	43521	43521	43521
Фактично внесена сума податку, млн. грн	167,8	136,5	133,0	128,9	122,9
Підтримка за рахунок дії ФСП, млн. грн *	1207,4	1669,9	1381,1	1167,1	626,2

*За відсутності даних з підтримки за рахунок запровадження ФСП наведені суми – розмір компенсації Пенсійному фонду втрат від застосування ФСП.

Це пов'язано з тим, що починаючи з 2005 р. зі складу ФСП були вилучені внески до загальнодержавних фондів соціального страхування. Застосування пільгового порядку сплати пенсійних внесків позитивно позначилось на фінансовому стані сільськогосподарських товаровиробників, адже розмір спеціальної ставки внесків становив у 2005-2006 рр. – 6,46 %, у 2007 р. – 12,92 %, у 2008 р. – 19,92 %, у 2009 р. – 25,56 % від витрат на оплату праці найманих працівників, що відповідно складало 20, 40, 60 та 80 % від стандартного розміру ставки пенсійних внесків. З 1.01.2010 р. закінчився пільговий період сплати платниками ФСП внесків до Пенсійного фонду.

Розглянемо більш детально динаміку сплати ФСП сільськогосподарськими підприємствами України, для цього проаналізуємо податкові надходження від фіксованого сільськогосподарського податку за природно-економічними зонами України (рис.10).

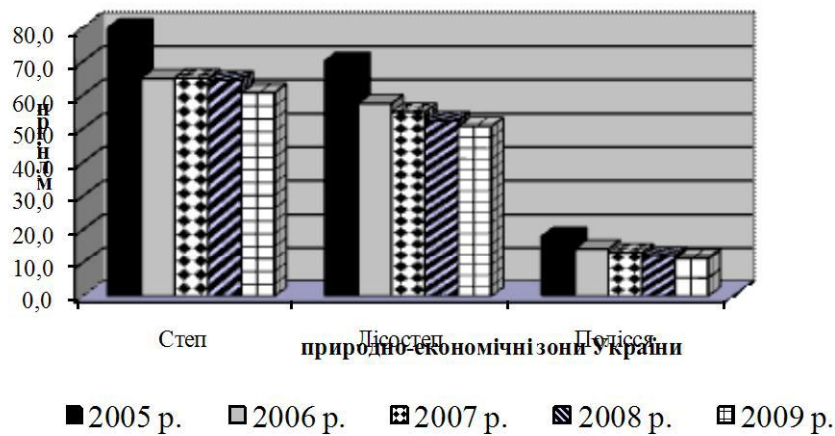

Рис. 10. Сплата фіксованого сільськогосподарського податку до зведеного бюджету України за природно- економічними зонами України

Протягом 2005-2009 рр. найбільша частка коштів в рахунок сплати ФСП надходила від Степу та Лісостепу (в середньому за 5 років 48,7 % та 41,4 % відповідно). Від зони Полісся надійшло лише 9,9 % в середньому від загальної суми сплати фіксованого сільськогосподарського податку по Україні. В зоні Степу лідерами зі сплати ФСП в 2009 р. є такі області : Дніпропетровська (13,6 % або 8,3 млн. грн) та Запорізька (12,7 % або 7,7 млн. грн). В Лісостеповій зоні – Полтавська (17,1 % або 8,7 млн.грн) та Харківська (15,2 % або 7,7 млн. грн) області, а в зоні Полісся – Чернігівська (30,9 % або 3,6 млн. грн) та Житомирська (21,7 % або 2,5 млн. грн) .

Агропромисловий комплекс України отримує значну підтримку держави у вигляді бюджетних та податкових видатків, а крім цієї підтримки існують ще й численні не фіскальні заходи. Характеризуючи співвідношення бюджетно-податкової підтримки на державному рівні слід відзначити переважання прямого бюджетного фінансування над непрямом підтримкою за допомогою спеціальних режимів оподаткування. Агропромисловий комплекс України вносив до бюджету менші суми ніж отримував, що призводило до нерівномірного податкового тиску на економіку. В 2009 р. під впливом фінансової кризи ця ситуація змінилася, зараз надходження переважають над підтримкою. Із зменшенням підтримки державою розвитку агропромислового виробництва на 4 млрд. грн з 2008-2009 рр., податкові надходження до зведеного бюджету від агропромислового комплексу за цей період зросли на 7,8 млрд. грн (табл. 4).

Таблиця 4

Бюджетно-податкова підтримка державою розвитку агропромислового виробництва та податкові надходження від агропромислового комплексу, млрд. грн

Показники	Рік				
	2005	2006	2007	2008	2009
Підтримка державою розвитку агропромислового виробництва, всього у тому числі:					
Видатки на розвиток агропромислового комплексу	8,7	10,5	13,8	18,3	14,3
Підтримка через спеціальні режими та механізми справляння ПДВ	4,9	6,4	8,1	11,2	8,5
Податкові надходження до зведеного бюджету від агропромислового комплексу у тому числі:					
Податкові надходження від сільського господарства	3,8	4,1	5,7	7,1	5,8*
Податкові надходження до зведеного бюджету від агропромислового комплексу	8,7	10,4	12,4	17,3	25,1
Податкові надходження від сільського господарства	1,3	1,5	1,7	3,1	3,4

* Дані за 9 місяців 2009 р.

Висновки. Хоча в абсолютному виразі Україна витрачає зовсім незначну частку того, що, наприклад витрачають в ЄС чи США, проте співвідношення підтримки до валового внутрішнього продукту є досить високим. Так, в 2006 р. дане співвідношення становило 2,4 % [1, с.46-47]. В той час як в Європейському союзі цей показник дорівнював 0,65 %, а в Сполучених штатах Америки – 0,73 % [2, с.18].

Використана література:

1. Бураковський І.В. Проблеми правового регулювання щодо зменшення ризиків для сільського господарства після набуття Україною членства в СОТ: бюджетний аспект / Бураковський І.В., Нів'євський О.В. // Законодавче забезпечення вступу до СОТ – перспективи для сільськогосподарських товаровиробників : Матеріали круглого столу 28 лютого 2006 року – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 80 с.

2. Zorya, S. (2005) : Reforming Agricultural Support. Meyers, W. et. all. (eds) : Refocusing Agricultural and Rural Development Policies in Ukraine : action Plan for the Road Ahead. – Wasington, DC : USAID

УДК: 004.78:33

КОМПЛЕКСНА КОНЦЕПЦІЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ТЕХНОЛОГІЙ БЮДЖЕТУВАННЯ

Чорна Л.О., д.е.н., професор

Вінницький торговельно-економічний університет

Article devoted to the actual topic of research methods and implementation of modern financial management system in the trade. The development of enterprise crisis in the economy, increased competition, difficulties in obtaining loans, high inflation and population insolvency trade enterprises set maneuvering challenges of different business. This situation in the domestic economy needs modern financial management tools. Such tools are formed by an effective system of financial management.

Статья посвящена актуальной теме исследования методов разработки и внедрения современной системы финансового менеджмента на предприятиях торговли. Развитие предприятий в кризисных условиях экономики, обострение конкуренции, трудности с получением кредитов, высокий уровень инфляции и неплатежеспособность населения поставили перед предприятиями торговли сложные задачи маневрирования различными направлениями бизнеса. Такая ситуация в отечественной экономике требует современных инструментов управления финансами. Эти инструменты формируются с помощью эффективной системы финансового менеджмента.

Вступ. Бюджетування має свої витоки в системному підході та визначенні слова бюджет.

Бюджет консолідує облікові дані за обраним напрямом або об'єкта бізнесу. Бюджет планується виходячи з норм, прийнятих у цьому напрямку або об'єкті, з урахуванням їх попереднього функціонування.

Бюджет є інструментом управління на основі аналізу причин відхилення значень фактичних показників від планових. Популярність бюджетів в управлінському обліку та фінансовому менеджменті обумовлена можливістю управляти грошовими потоками за допомогою бюджетних інструментів.

Постановка задачі. Бюджетування – це технологія управління бізнесом на всіх рівнях компанії, що забезпечує досягнення її стратегічних цілей за допомогою бюджетів, на основі збалансованих фінансових показників. Сьогодні вже недостатньо вести облік, він повинен підпорядковуватись стратегічним цілям. Проблеми бюджетування розглядаються багатьма науковими школами, їх розглядають консалтингові фірми як спеціальну послугу [1], але проблема комплексної концепції бюджетування для підприємств залишається відкритою.